

7. Kreie J., Headrick R. W., Steiner R. *Using Team Learning to Improve Student Retention. College Teaching*. 2007. Vol. 55, No. 2. P. 51–56.
8. Johnson D. W., Johnson R. T., Smith, K. A. *Cooperative Learning: Improving University Instruction by Basing Practice on Validated Theory. Journal on Excellence in University Teaching*. 2014. Vol.25, No. 4. P. 1–26.
9. Johnson D. W., Johnson R. T. *Cooperation and competition: Theory and research*. Edina, MN: Interaction Book Company, 1989. 265 p.
10. Hsiung C. M. *The Effectiveness of Cooperative Learning. Journal of Engineering Education*. 2012. Vol. 101, No. 1. P. 119–137.
11. Walsh C. *The Project Marketplace: A Structured Method for Defining Passion Projects. Journal of Education for Business*. 2021. Vol. 96, No. 8. P. 539-544. URL: <https://doi.org/10.1080/08832323.2020.1862034>

В.М. Мирошниченко

Харківський національний університет

«Харківський політехнічний інститут»

ПРО СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ У ГАЛУЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

На сьогоднішній день фахівці використовують декілька способів перекладу термінів у галузі штучного інтелекту, якими є калькування, транскодування (транскрипція, транслітерація, змішане транскодування й адаптоване транскодування), експлікація і переклад на основі аналогів.

Розглянемо і проілюструємо основні способи перекладу англійських термінів у галузі штучного інтелекту українською мовою.

Калькування – це переклад лексичних одиниць оригіналу шляхом заміни їхніх складових частин лексичними відповідниками з мови перекладу. Калькування є виправданим при перекладі термінологічних словосполучень тоді, коли складові елементи цих словосполучень уже посіли певне місце в термінологічній системі мови перекладу й є доступними для розуміння у середовищі спеціалістів. У ряді випадків використання прийому калькування

супроводжується зміною послідовності елементів: computer network – комп'ютерна мережа, file system – файлова система, hot keys – гарячі ключі, laser printer – лазерний принтер, mailbox – поштова скринька тощо.

За транскодування звукова та графічна форма слова при перекладі передається засобами абетки мови перекладу. Цей спосіб використовується в тому випадку, якщо відсутні відповідне поняття і відповідний еквівалент у мові перекладу.

Існує чотири різновидності транскодування [1].

1. Транскрибування: backtracking – бектрекінг, cluster – кластер, wavelet – вейвлет тощо.

2. Транслітерація: descriptor – дескриптор, indicator – індикатор, pixel – піксель, slot – слот тощо.

3. Змішане транскодування як спосіб, що одночасно поєднує транскрипцію і транслітерацію: interface – інтерфейс, on-line – он-лайн тощо.

4. Адаптоване транскодування (літерами мови може передаватися вся форма або більша її частина): concatenation – конкатенація, matrix – матриця, induction – індукція, unification – уніфікація тощо.

Експлікація є лексично-граматичною трансформацією, за якої лексична одиниця мови-оригіналу замінюється словосполученням, яке дає пояснення цієї одиниці. Експлікація є надзвичайно плідним засобом перекладу комп'ютерних термінів, оскільки, незважаючи на бурхливий розвиток сфери інформаційних технологій, дозволяє своєчасно знайти багатьом англомовним термінам свої еквіваленти й закріпитися в мові: business application – програма комерційних розрахунків, magnetic bubble memory – запам'ятовувальний пристрій на циліндричних магнітних доменах, native module – режим роботи у власній системі команд, non-mouse program – програма, що не підтримує роботу з мишею, nucleus – ядро операційної системи, police module – модуль керування використанням ресурсів, processor-specific code – програма, прив'язана до певного процесора.

Продуктивність експлікації при перекладі українською мовою також пояснюється розбіжностями у способі творення слів і словосполучень. В англійській мові переважають багатоконпонентні, безприйменникові словосполучення, що не є притаманним українській мові, і це створює певні труднощі в процесі перекладу, які долаються за допомогою експлікації [2].

Перевагою калькування над експлікацією є те, що експлікація є багатослівною, а в калькуванні кожному елементу словосполучення на мові оригіналу відповідає один елемент словосполучення мовою перекладу, тобто реалізується принцип економії мовних засобів.

Якщо при перекладі значення англійського слова повністю співпадає зі значенням українського, то цей засіб перекладу називається еквівалентним. Цей вид перекладу є доволі поширеним при перекладі англійської комп'ютерної термінології, хоча в українській мові існує не так уже багато слів-відповідників: *desktop* – робочий стіл, *error* – помилка, *keyboard* – клавіатура, *lock* – блокування, *mode* – режим, *network* – мережа, *pitch* – рівень тощо.

Література

1. Кучман І. Переклад англійських термінів у галузі комп'ютерних технологій. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2005. № 23. С. 164–166.

2. Синдега Р. Є. Роль терміна у фаховому дискурсі з проблем комп'ютерних наук та інформаційних технологій. Проблеми семантики слова, речення та тексту. 2012. Вип. 28. 389с.

Nataliya Minyenkova

Narodowy lingwistyczny uniwersytet w Kijowie

FILMY ANIMOWANE PO POLSKU W NAUCZANIU JPJO

Szukając sposobu na urozmaicenie zajęć z języka i kultury polskiej dla obcokrajowców lektorzy często sięgają po wideo materiały, które w literaturze przedmiotu uznają się za cenne źródła nauczania [2, 3]. Razem z tym w praktyce owe materiały najczęściej wykorzystane na wyższych poziomach niż podstawowych, a